

WATERVOGELS OP HET ESMEER IN HET WINTERHALFJAAR 1984/1985.

H.M. Blouw en J.G. Colpa.

Inleiding.

In de periode september 1984 - mei 1985 zijn de watervogels op het Esmeer wekelijks door een aantal leden van V.W.G. "De Koperwiek" geteld. De resultaten hiervan zijn verwerkt in een rapport (Blouw en Colpa, 1986). Dit artikel is hiervan een uittreksel.

Het onderzoek had tot doel inzicht te verkrijgen in op het Esmeer overwinterde soorten, welke er doortrekken en om welke aantallen het gaat. Tevens werd hierbij de sexeverhouding bepaald en onderzocht in welk deel van de dag de grootste aantallen van een bepaalde soort te zien zijn. Dit laatste had tot doel na te gaan welk tijdstip van de dag het meest geschikt is voor het tellen van de op het meer aanwezige vogels. Tot slot worden deze gegevens vergeleken met die uit 1976-1987 (van Dijk en van Os, 1982).

De tellingen zijn beperkt tot vogels die zich op het water of in de natte oevervegetatie bevonden, zoals futen, ganzen, zwanen, eenden, aalschovers, reigers, rallen, stelslopers, meeuwen.

Gebied.

Het Esmeer ligt aan de oostrand van het Fochteloërveen en is eigendom van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten. Het meer is een pingoruïne en heeft een doorsnede van ongeveer 600 meter. Langs de randen bevindt zich een smalle strook verlandingsvegetatie, voornamelijk bestaande uit pitrus. Aangrenzend ligt aan de noordkant een bos en aan de zuidkant een vergrast heidegebied. Daar omheen liggen landbouwgronden die zijn ontstaan door heide- en hoogveenontginningen (figuur 1).

Per telling werden de volgende gegevens op tellijsten genoteerd: datum, periode, tijd van waarneming, weersomstandigheden, aantallen per soort, eventueel sexeverhouding, aankomst- of vertrektijden, vliegrichting van aankomst of vertrek, aantallen bij vertrekkende groep.

De tellingen werden meestal door twee waarnemers verricht. Hierbij werd gebruik gemaakt van verrekijker en telescoop (40-60x). De vogels werden voor zover mogelijk per individu geteld. Wanneer dit door weersomstandigheden of duisternis niet mogelijk was werd eens schatting gemaakt door groepjes van 10-100 te tellen.

Het weer.

Het najaar van 1984 was redelijk warm. Met name de maanden november en december met een landelijk gemiddelde van respectievelijk ruim 2° en 1°C boven normaal. Omstreeks eind december vond er een omslag in het weer plaats. De maanden januari en februari waren koud tot zeer koud. Januari behoort tot één van de koudste maanden van deze eeuw. Bij de Bilt was het maandgemiddelde 5°C beneden normaal.

In geheel januari 1985 was het Esmeer dichtgevroren. Op het land bevond zich een dik pak sneeuw (10-15 cm). Door een stijging van de temperatuur was het meer op 3 februari weer open maar ten gevolge van een tweede koude golf, in de periode van 10 februari tot 3 maart, opnieuw geheel bedekt met ijs. Op 10 maart was dit, op een dun vliesje aan de rand na, verdwenen.

Vanaf april was het gemiddelde van de maand weer iets boven normaal.

Resultaten.

Waargenomen soorten en aantallen

In de periode september 1984 - mei 1985 werden 39 soorten waargenomen. In tabel 1 worden deze soorten genoemd, alsmede het maximum aantal per soort en de datum van het maximum.

In tabel 2 is een overzicht gegeven van de aantallen per soort. Hierbij is het hoogste aantal dat tijdens een decade werd gezien weergegeven. De ijsperiode in januari is goed te zien doordat in deze maanden geen vogel werd waargenomen.

Soortbesprekingen

Van 10 soorten wordt het voorkomen en het aantalsverloop gedurende de verschillende perioden, de groepsgrootte en eventueel de sexeverhouding besproken.

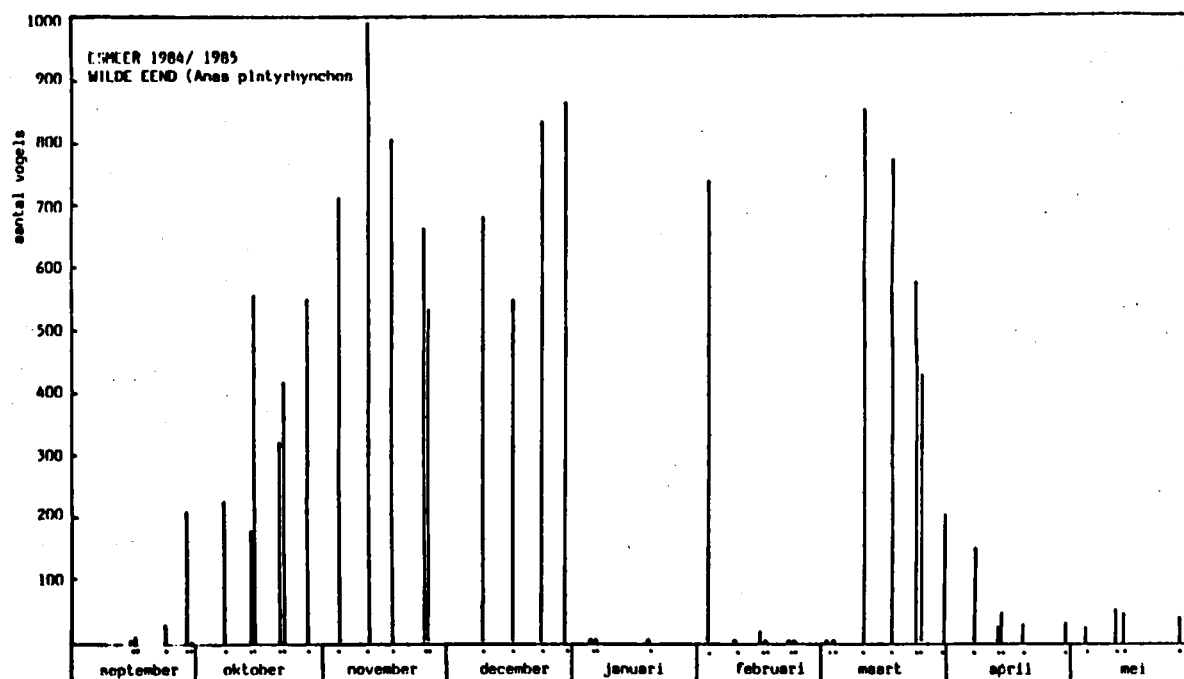
In dit verslag wordt onder "groepsgrootte" verstaan: het maximum aantal vogels van één soort dat zich tijdens één waarnemingsperiode op het meer bevond. Met "gemiddeld aantal" wordt bedoeld: het totaal aantal exemplaren gedeeld door het aantal bezoeken, waarbij de soort werd waargenomen. Bij een aantal vogelsoorten is de verhouding mannetjes-vrouwtjes berekend (sexratio). Wanneer het juvenielkleed in het veld bijna niet te onderscheiden is van een vrouwtje, dan is de indeling gemaakt: adulte mannetjeskleed - vrouwtjeskleed.

Bij de bespreking worden ook figuren gebruikt. De stippen onder de basislijn zijn de teldata.

Wilde eend (*Anas platyrhynchos*).

Tijdens het onderzoek vond er een duidelijk toename plaats vanaf half september tot begin november, met een maximum van 987 op 11 november (figuur 2). Na de tweede piek, eind december, zijn de twee strenge vorstperioden goed te zien. De eenden verlieten toen massaal het geheel dichtgevroren meer. Zodra er echter weer open water was, kwamen ze weer in grote aantallen terug. De eenden die in april-mei achterbleven hebben het Esmeer waarschijnlijk als verblijfs- c.q. broedplaats gebruikt.

In vergelijking met de jaren 1976 t/m 1978 is het aantal eenden aanzienlijk toegenomen. Er werden toen gemiddeld 25-100 exemplaren geteld (van Dijk en van Os, 1982). Toch zijn er ook wel hogere aantallen waargenomen, zoals bijvoorbeeld op 16 november met 2.000 exemplaren (Colpa 1984).

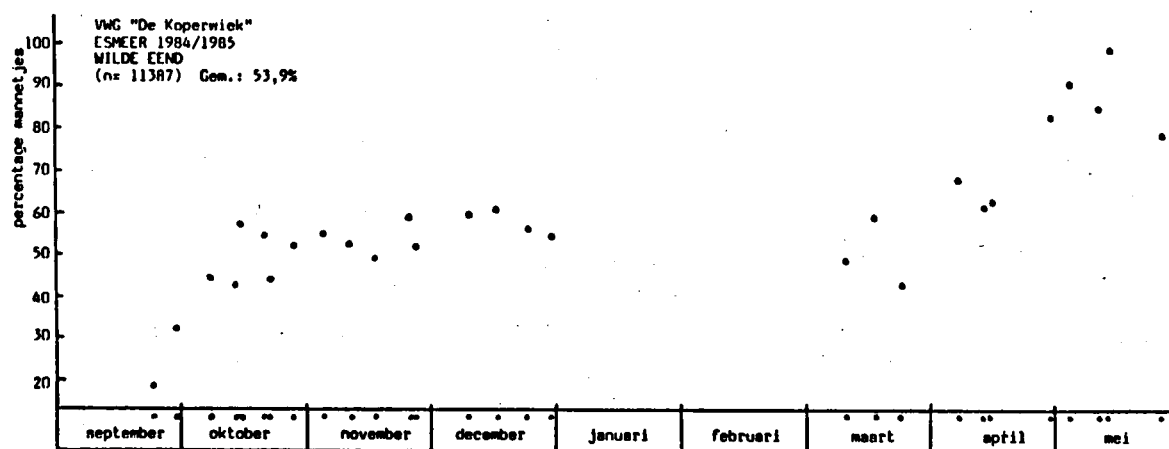
Figuur 2 : Aantalsverloop van de Wilde Eend op het Esmeer in de periode september 1984 - mei 1985.

Tijdens alle waarnemingsperioden werden de grootste concentraties 's middags en 's avonds gezien.

Periode	1	2	3	4
Aantal exemplaren	4.151	4.306	4.895	5.415
Aantal perioden	13	11	10	12

Een globaal beeld van het dagelijks ritme was als volgt. Vlak voor zonsopkomst vond er voornamelijk een trek plaats naar het Esmeer toe. Verspreid over de dag kwamen er kleine groepen eenden binnen, maar er vertrokken ook enkele. 's Avonds na zonsondergang vlogen de Wilde Eenden weg om in de omringende agrarische gebieden te fourageren.

In figuur 3 wordt het percentage Wilde Eenden in mannetjeskleed uitgezet over de periode september - mei. Tot half oktober steeg het percentage mannetjes, waarna het stabiliseerde. Deze stijging ontstond mede door het feit dat de mannetjes veranderen van eclipskleed naar prachtkleed en de juveniele mannetjes voor het eerst hun prachtkleed kregen en daardoor als mannetjes werden geteld. Vanaf half april steeg het aantal mannetjes ten opzichte van de vrouwtjes. Waarschijnlijk hangt dit samen met het broedgedrag.

Figuur 3 : Het percentage-verloop van de Wilde Eenden in mannetjeskleed in de periode september 1984 - mei 1985.

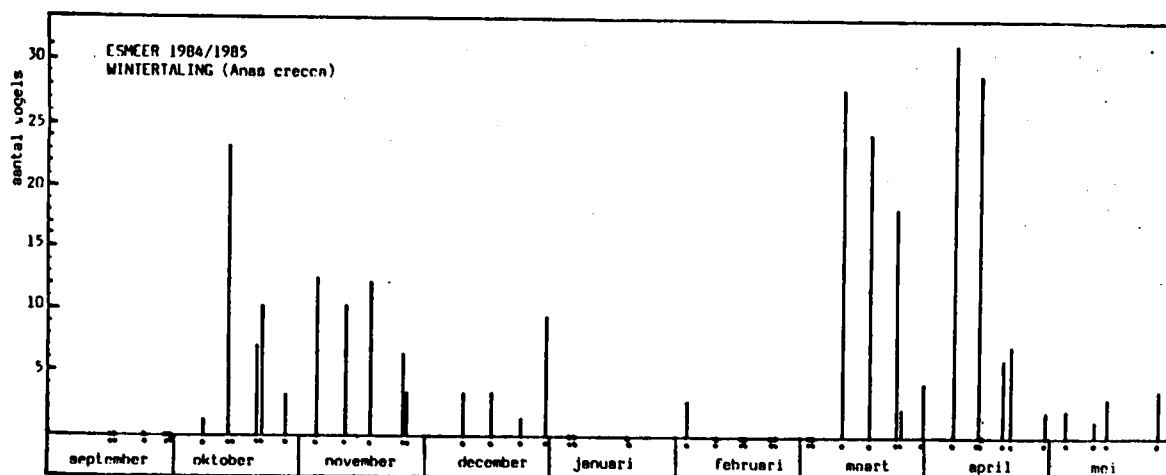
Voor Nederland geldt dat het percentage mannetjes van het totaal aantal Wilde Eenden in de periode november - februari gemiddeld tussen 51,9% - 53,3% ligt (Cramp en Simmons, 1977). Bij het Esmeer was dit over deze gehele periode gemiddeld 53,9%.

Wintertaling (Anas crecca).

Begin oktober nam het aantal toe tot een piek van 23 exemplaren. Tijdens de vorstperiode ontbraken de Wintertalingen. Direct na de vorst vond een duidelijke doortrek plaats, met een uitschieter van 31 exemplaren op 7 april. Begin mei stabiliseerde zich het aantal Wintertalingen. Het gemiddelde aantal bedroeg 8 (n=322). Dit gemiddelde komt overeen met 1974/75, toen 2 tot 10 exemplaren werden gezien (van Dijk en van Os, 1982) (figuur 4).

De soort werd tijdens alle waarnemingsperioden gezien.

Periode	1	2	3	4
Totaal aantal exemplaren	117	58	82	78
Aantal periode	11	9	8	10

Figuur 4 : Aantalsverloop van de Wintertaling op het Esmeer in de periode september 1984 - mei 1985.

Het aantal individuen in mannetjeskleed bedroeg over de gehele periode 52,6% en het aantal vrouwtjes en juvenielen 47,4% (n=268). Volgens Cramp en Simmons (1977) is er in de periode november - januari in Nederland een meerderheid aan mannelijke individuen te zien. Dit komt overeen met de waarnemingen bij het Esmeer, namelijk 60%.

Tafeleend (*Aythya ferina*).

Tijdens de telperiode was een duidelijke najaarstrek te zien vanaf half oktober tot half november met een piek van 27 exemplaren op 27 oktober. Vlak voor de vorstperiode was er een nieuwe piek van opnieuw 27 exemplaren. De doortrek naar de broedgebieden vond na de vorstperiode plaats in de maand maart, wat overeenkomst met het algemene doortrekbeeld van Drenthe (van Dijk en van Os, 1982). Het gemiddelde aantal bedroeg tijdens de tellingen 6,9 (n=118).

Tijdens tellingen in september - april 1976/1977 en 1977/1987 werden gemiddeld minder dan 5 exemplaren waargenomen (van Dijk en van Os, 1982).

De soort werd tijdens alle waarnemingsperioden gezien, maar vooral 's middags en 's avonds.

Periode	1	2	3	4
Totaal aantal exemplaren	17	4	40	57
Aantal perioden	7	2	3	5

In Drenthe is de geslachtsverhouding ongeveer gelijk in de periode november - mei (van Dijk en van Os, 1982). Het percentage woerden bij het Esmeer was echter beduidend hoger, namelijk 74.4% (n=82).

Slobeend (*Anas clypeata*).

Op het Esmeer werden volgens "Vogels van Drenthe" geen Slobeenden waargenomen. In de waarnemingsperiode 1984/1985 bleek het meer wel als pleisterplaats gebruikt te worden met een gemiddelde van 27,7 exemplaren (n=942). De hoogste aantallen werden, in tegenstelling tot het algemene beeld voor Drenthe, in het najaar gezien. Op 4 november werden maar liefst 168 exemplaren geteld. Deze relatief hoge aantallen werden mogelijk veroorzaakt door het zachte weer. Op Diependal bij Smilde werden in dezelfde periode ook opvallend grote aantallen geteld (mondelinge mededeling R. Keizer).

De tabel laat zien dat de Slobeenden tijdens alle waarnemingsperioden zijn waargenomen.

Periode	1	2	3	4
Totaal aantal exemplaren	255	212	189	286
Aantal perioden	10	8	8	8

Op het Esmeer werden in het najaar ongeveer 45% (n=579) Slobeenden in mannetjeskleed geteld. Op het Veerse Meer in Zeeland is dit percentage 88,5%. Uit tellingen op Westschenge en de Biesbosch werden lagere verhoudingen mannetjes geteld, namelijk 64% en 62% (Lebret, 1982). Lebret veronderstelt in dit artikel dat de vrouwtjes een voorkeur vertonen

voor meer beschutte en rietrijke gebieden, vooral tijdens de rui. De gegevens van het Esmeer zouden deze gedachten kunnen bevestigen. Hiervoor is echter een uitgebreid onderzoek over geheel Drenthe wenselijk. In het voorjaar werd het beeld van de sexratio geheel anders en bestond de populatie Slobeeden grotendeels uit mannetjes, namelijk 66% (n=61).

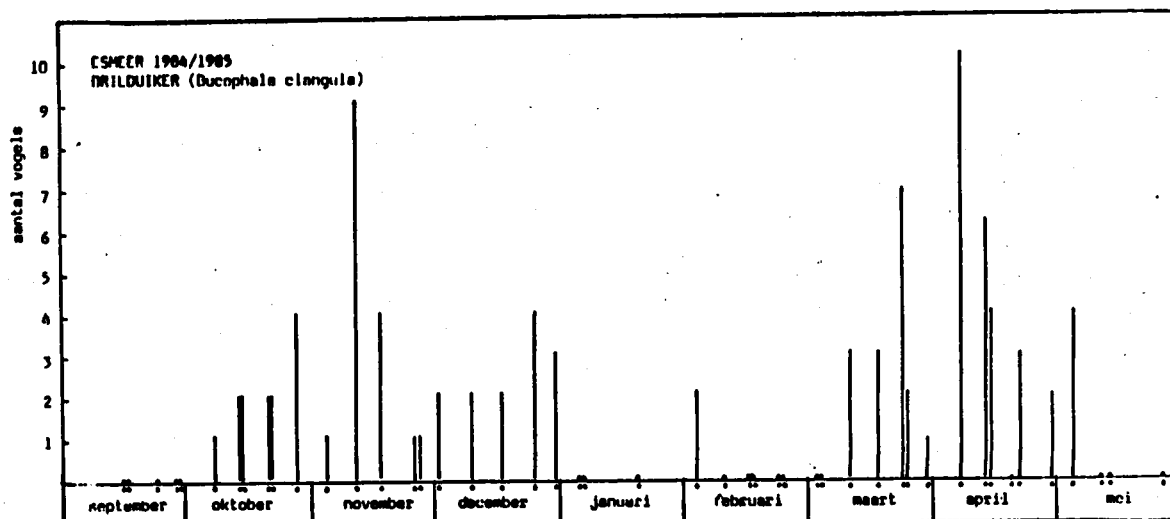
Brilduiker (*Bucephala clangula*).

Tijdens tellingen in 1976/1977 werden de meeste Brilduikers in februari gezien. Het Esmeer had over deze periode een gemiddelde van 1 ex. (van Dijk en van Os, 1982). Bij de afgelopen tellingen bedroeg het gemiddelde 3,1 exemplaren (n=111). De Brilduiker werd gezien van 7 oktober tot 4 mei met een maximum in het najaar van 9 en in het voorjaar van 10 exemplaren. De soort was tijdens de ijsperiode niet aanwezig (figuur 5).

De tabel hieronder geeft aan dat de vogel tijdens alle waarnemingsperiodes werd gezien.

Periode	1	2	3	4
Totaal aantal exemplaren	18	34	22	37
Aantal perioden	9	11	7	9

Uit provinciale tellingen in de jaren zeventig bleek dat op de grote meren de adulte mannetjes in de meerderheid waren (60%), terwijl ze op de kleinere wateroppervlakten, beken en kanalen juist in de minderheid waren (25%-45%) (van Dijk en van Os, 1982). Op het Esmeer werden in de afgelopen periode gemiddeld 49,5% adulte mannetjes geteld (n=101). Opvallend is dat er langs de Afsluitdijk en de Wieringermeerdijk juist weinig mannetjes werden gezien, namelijk 3-36% (Zomerdijk, 1981).

Figuur 5 : Aantalsverloop van de Brilduiker op het Esmeer in de periode september 1984 - mei 1985.

Kuifeend (*Aythya fuligula*).

Kuifeenden werden tot begin november geregeld gezien, met een piek van 27 exemplaren op 11 november. Na een maand afwezig te zijn geweest werd in de tweede helft van december weer een aantal (tot 6 exemplaren) gesignaleerd. Tijdens de daarop volgende vorstperiode werd de Kuifeend niet waargenomen. De voorjaarsstrek werd ingezet op 10 maart en vanaf dat moment waren steeds groepen Kuifeenden op het meer aanwezig. Naar schatting hebben in 1985 5 paren bij het Esmeer gebroed.

De Kuifeend is toegenomen sinds 1976/1977. In de overzichtskaart in "Vogels van Drenthe" komt de Kuifeend op het Esmeer niet voor. Het gemiddelde aantal bedroeg nu 9,5 exemplaren (n=284).

De soort werd in alle waarnemingsperioden waargenomen.

Periode	1	2	3	4
Totaal aantal exemplaren	91	71	41	81
Aantal perioden	10	9	5	6

In Drenthe is de geslachtsverhouding in de periode november - maart ongeveer gelijk en vanaf april is het aantal mannetjes groter (van Dijk en van Os, 1982). Op het Esmeer was hetzelfde beeld te zien, met dit

verschil dat er pas een duidelijk groter aantal mannetjes aanwezig was vanaf de tweede week van mei. Het verschil liep toen op tot 81% aan het eind van die maand. Over de gehele periode bedroeg het aantal woorden 54% (n=274).

Grote zaagbek (*Mergus merganser*).

De eerste twee Grote zaagbekken werden op 17 november gezien. Tot aan de vorstperiode verbleven tot 8 exemplaren op het meer. Als gevolg van ijsbedekking ontbraken ze gedurende twee maanden, behalve tussen de twee ijsperiodes in, op 3 februari, toen er 10 Grote zaagbekken werden gezien. Van begin maart tot begin april werd deze soort regelmatig geteld. Het maximum van 14 exemplaren op 17 maart is niet hoog vergeleken met het maximum van het seizoen daarvoor: 25 exemplaren op 16 november 1983. Tijdens het onderzoek werden gemiddeld 3,9 exemplaren (n=66) geteld.

De soort werd tijdens alle waarnemingsperiodes gezien, met de nadruk op de ochtenduren.

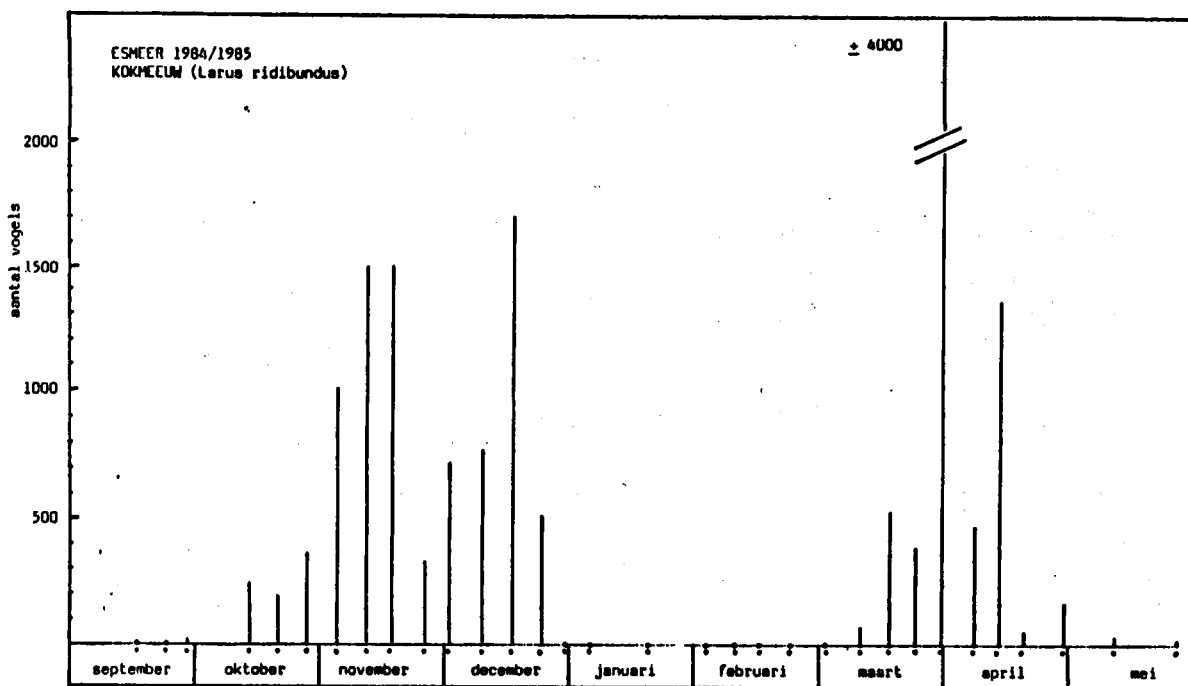
Periode	1	2	3	4
Totaal aantal exemplaren	28	22	6	10
Aantal periodes	5	5	3	4

De sexratio voor het Esmeer met 40,9% vogels in mannetjeskleed (n=66), komt overeen met het algemene beeld in Drenthe. Op kleine wateroppervlakten in deze provincie worden namelijk grotere aantallen vrouwtjes geteld (75%) en op de grotere meren meer mannetjes (van Dijk en van Os, 1982).

Kokmeeuw (*Larus ridibundus*).

Het Esmeer werd in het verleden veelvuldig door de Kokmeeuw als slaapplek gebruikt (Roemers 1982). Dit bleek ook tijdens dit onderzoek. De eerste najaarstrekkers arriveerden vanaf 29 september en het aantal liep op tot ongeveer 1.500 exemplaren op 11 en 17 november (figuur 6). Hierop volgt een afname gevolgd door een nieuwe piek van

1.700 ex. op 16 december. Daarna verliet deze soort het onderzoeksgebied. De eerste voorjaarstrekken kwamen op 10 maart weer terug. Op 30 maart werd het grootste aantal geteld: 4.000 exemplaren. Gemiddeld waren er 444,6 (n=16.041) exemplaren aanwezig. Dit is minder dan zo'n tien jaar geleden toen er gemiddeld 500 of meer exemplaren

Figuur 6 : Aantalsverloop van de Kokmeeuw op het Esmeer in de periode september 1984 - mei 1985.

werden waargenomen (Roemers 1982). De Kokmeeuw werd tijdens alle waarnemingsperioden gezien met de nadruk op de vroege ochtend en de late namiddag.

Periode	1	2	3	4
Totaal aantal exemplaren	10.949	364	230	4.498
Aantal perioden	13	7	7	9

Een slaaptrekonderzoek in de jaren 1974 tot 1978 van september tot maart wees uit dat het Esmeer vrijwel altijd bezocht werd door 500 of meer Zilvermeeuwen. Deze meeuwen fourageerden vrijwel allemaal op het VAM-terrein te Wijster (Roemers 1982). Tijdens het onderzoek van 1984/1985 bleek het gemiddelde op 16 exemplaren te liggen (n=530) wat aanzienlijk lager is dan een kleine tien jaar geleden (zie Stormmeeuw).

De Zilvermeeuw werd in alle waarnemingsperioden gezien. Vanwege de functie van het Esmeer als slaappleats voor deze soort werden de grootste concentraties 's morgens vroeg en 's avonds geteld.

Periode	1	2	3	4
Totaal aantal exemplaren	122	26	10	372
Aantal perioden	11	4	4	8

Tijdens het gehele onderzoek werden regelmatig in de periode 4 slaaptrekkende Zilvermeeuwen gezien, die zich vaak op grote hoogte bevonden. Hierbij gebeurde het meer dan eens dat een aantal van deze meeuwen lager ging vliegen om vervolgens enige malen boven het meer rond te cirkelen.

Het merendeel vloog dan toch weer door in noordelijke richting. Het gebeurde ook wel dat uit deze overvliegende meeuwen zich een aantal afsplitste om daarna op het meer te overnachten. Driemaal werd waargenomen dat Zilvermeeuwen, nadat ze op het meer waren geland, vlak na zons-
ondergang opvlogen om vervolgens naar het noorden te vertrekken. Mogelijk is er sprake van een afwegen van de kwaliteit van de slaappleats en de vliegafstand wat overeen komt met één van de resultaten uit het onderzoek van Roemers (1982).

Conclusie en discussie

In het algemeen lijkt de functie van het Esmeer als rustgebied voor doortrekkende en overwinterde watervogels te zijn toegenomen. Dit geldt met name voor de Wild Eend, maar ook voor andere eenden zoals de Slob-eend en Kuifeend. De verhoogde waterstand en toename van de rust (jachtverbod) spelen hierin vermoedelijk een belangrijke rol.

De Zilvermeeuw en Stormmeeuw zijn, vermoedelijk door een veranderd slaaptrekgedrag, sterk in aantal achteruit gegaan.

Tijdens het onderzoek is gebleken dat eenden zoals Tafeleend en Wilde Eend hun maxima aan het eind van de middag of vlak voor zonsondergang halen en bij voorkeur dan moeten worden geteld. Bij andere vogelsoorten, bijvoorbeeld de Grote Zaagbek, worden de grootste aantallen 's ochtends waargenomen.

Bij een aantal soorten zoals Slobeend en Brilduiker werden naar verhouding hoge aantallen vogels in vrouwelijk klee (vrouwtjes en jonge) waargenomen. Dit lijkt het vermoeden te bevestigen dat deze de voorkeur geven aan kleine meren in het binnenland.

Extreme weersomstandigheden zijn duidelijk van invloed geweest op het voorkomen van vogels op het Esmeer. Zo bleven de vogels op het Esmeer. Zo bleven de vogels door de aanwezigheid van ijs gedurende de maand januari en een deel van februari weg van het meer.

Dankwoord

Met dank aan G. Breman voor het toezenden van weergegevens en R. Keizer, H. Schipper en A. Vorenkamp voor het leveren van telgegevens en het af en toe inspringen waar en wanneer dat nodig was!

Litaratuur

Blouw, H.M. en Colpa, J.G. 1986 Vogelstrekonderzoek aan het Esmeer over de periode september 1984 - mei 1985. Rapport Vogelwerkgroep "De Koperwiek", Assen.

Colpa, J.G. 1984 Zaagbek, zomaar een waarneming. De Koperwiek 2:29 30, Assen.

Cramp & Simmons 1977 Handbook of the birds of Europe, the Middle East and North Africa. Oxford University Press, Oxford, Vol. 1.

Dijk, A.J. van & Os, B.L.J. van 1982 Vogels van Drenthe. Van Gorcum, Assen.

Lebret, T. 1982 Over de geslachtsverhouding bij Slobeend in najaar en winter. Limosa 55:73 - 78.

Roemers, E. 1982 Enige aspecten van de ecologie van de Kokmeeuw, de Stormmeeuw en de Zilvermeeuw in Drenthe. Rapport P.P.D.-Drenthe, Assen.

Zomerdijk, P.J. 1982. Geslachtsverhouding bij Brilduikers in het winterhalfjaar 1981. Watervogels 6e jrg. nr. 2:53-63.

Tabel 1. Op het Esmeer waargenomen soorten in de periode september 1984
- mei 1985.

Vogelsoort	Max. aantal	Datum max.
Dodaars	7	16/9
Fuut	9	13/4, 21/4, 4/5
Roodhalsfuut	1	16/9, 13/4, 14/4
Geoorde fuut	2	14/4, 19/4
Aalscholver	1	20/10, 24/3, 13/4, 19/4, 21/4, 11/5, 26/5
Blauwe reiger	6	21/4
Knobbelzwaan	10	23/3
Wilde Zwaan	7	10/2
Rietgans	2500	10/2
Kolgans	6	10/2
Grauwe gans	2	20/10, 10/3, 17/3
Canadagans	13	10/2
Bergeend	9	10/3
Smient	12	3/2
Krakeend	2	25/11
Wintertaling	31	7/4
Wilde Eend	987	11/11
Pijlstaart	8	3/2, 10/3
Zomertaling	2	14/4
Slobeend	167	4/11
Tafeleend	27	27/10, 30/12
Kuifeend	27	11/11
Toppereend	1	25/11
Brilduiker	10	7/4
Nonnetje	9	10/3
Grote Zaagbek	14	17/3
Visarend	1	15/9
Waterral	1	27/10, 17/3
Porseleinhoen	7	21/4
Meerkoet	69	17/11
Scholekster	4	19/4

Watersnip	13	27/10
Grutto	4	23/3
Tureluur	2	30/4
Oeverloper	2	11/5
Kokmeeuw	4000	30/3
Stormmeeuw	250	23/12
Kleine mantelmeeuw	1	1/12
Zilvermeeuw	160	9/12

Tabel 2. Overzicht van maximum aantal vogels per decade op het Esmeer in de periode september 1984 - mei 1985.

0 = vogel niet waargenomen

Decade I: 1 - 10
Decade II: 11 - 20
Decade III: 21 - 31

	September			Oktober			November			December			Januari			Februari			Maart			April			Mei		
	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III
Dodaars	7	0	0	0	1	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Fuut	1	0	0	0	0	1	2	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	6	4	9	9	9	5	1
Roodhalsfuut	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Geoorde Fuut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0
Aalscholver	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	1
Blauwe Reiger	1	2	1	1	1	3	2	2	2	1	0	2	0	0	0	1	0	0	2	1	3	0	2	6	2	1	2
Knobbelzwaan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	7	10	0	0	0	0	0	0
Wilde Zwaan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rietgans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2500	400	100	75	0	0	0	0	0	0	0	0
Kolgans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grauwe Gans	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0
Canadese Gans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bergeend	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	9	2	2	4	8	4	7	4	6
Smient	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	12	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Krakeend	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wintertaling	0	0	0	0	23	10	12	12	6	3	9	3	0	0	0	2	0	0	27	24	18	31	28	7	2	3	4
Wilde Eend	9	210	228	558	544	544	715	987	658	677	537	866	0	0	0	732	6	0	848	780	582	150	44	30	22	47	33
Pijlstaart	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0	8	0	4	2	2	0	0	0	0
Zomertaling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	2	7	16	1	3	2	4	2
Slobeend	0	0	0	42	69	27	167	72	73	22	1	20	0	0	0	0	0	0	10	2	2	0	0	0	0	0	0
Tafeleend	0	0	0	18	27	1	1	1	27	0	1	7	0	0	0	0	0	0	13	3	23	18	11	18	11	22	16
Kulfeend	0	6	7	17	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Toppereend	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Briilduiker	0	0	0	1	2	4	1	9	1	2	2	4	0	0	0	2	0	0	3	3	7	10	6	3	4	0	0
Nonnetje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	7	0	0	0	0	0	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0
Grote Zaagbek	0	0	0	0	0	0	0	2	0	4	8	5	0	0	0	10	0	0	3	14	3	2	0	0	0	0	0
Visarend	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Waterral	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Porseleinhoen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Meerkoet	21	2	0	1	3	0	0	69	0	2	16	4	0	0	0	1	0	0	8	68	16	33	7	11	13	20	11
Scholekster	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Watersnip	0	0	0	0	0	13	1	3	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grutto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tureluur	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oeverloper	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kokmeeuw	2	7	2	241	350	0	1000	1500	310	764	1700	500	0	0	0	0	0	0	50	500	4000	450	1300	150	5	15	7
Stormmeeuw	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	250	0	0	0	0	0	0	2	28	3	0	0	0	0	0	0
Kl. M. meeuw	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zilvermeeuw	17	0	3	3	10	6	7	46	160	15	140	0	0	0	0	1	22	0	1	2	50	2	5	1	0	0	0